

L'ASSOCIACIONISME JUVENIL CATALÀ DURANT LA SEGONA REPÚBLICA

PERE SOLÀ

Universitat Autònoma de Barcelona

1. INTRODUCCIÓ

L'associacionisme juvenil creix de volum en la nostra història contemporània fins arribar a uns màxims durant la Segona República. De tota manera, és ben important de distingir, a efectes pràctics, entre el que tradicionalment s'anomena associacionisme institucionalitzat i el que cal denominar "moviment" juvenil. La diferència fonamental entre l'associacionisme institucional i els moviments de joves rau en el fet que aquests darrers són molt més amplis i difosos i estan molt menys condicionats per un marc legal definit i relativament estable. Aquesta diferenciació és important de tenir present, atès que, per definició, la preocupació institucional, ha estat generalment una preocupació dels adults.

L'associacionisme juvenil és un fenomen que data pràcticament dels inicis del liberalisme burgès i del Romanticisme. Com a fet notori, a Catalunya no apareix fins a finals del segle passat en connexió amb els intents reformistes dels sectors més inquietos de la nostra petita burgesia.

Amb el present segle, l'associacionisme juvenil es diversifica, en funció, sobretot, de finalitats polítiques, culturals, religioses, recreatives i esportives, però no pas únicament. També cal tenir en compte els grups que es formen vinculats a centres d'ensenyament, sovint privats.

De tota manera, sembla que la capacitat associativa de les generacions joves no es canalitzava en molts casos vers la creació de noves institucions, sinó que era com si es canalitzés en formes més vagues i difoses de "moviment". Moviments autònoms o bé mediatitzats al seu torn per moviments i estratègies socials, polítiques i religioses? Semblaria que és més cert el segon terme de la disjunció.

Acabada la guerra civil, les possibilitats d'expressió col·lectiva del jovent català es veuen, òbviament, totalment reduïdes. La via lúdico-recreativa "tradicional" (festes majors, folklore), l'esport i l'excursionisme i els grups vinculats a l'Església triomfant amb el nou règim són algunes de les formes d'expressió associativa que el jovent de la postguerra pot utilitzar.

Poc a poc, a aquesta dinàmica associativa juvenil limitada i vigilada s'hi superposa un fet sociològic important, com és la progressiva incorporació de la nostra societat a un model supercapitalista consumista, que adopta les pautes col·lectives de la principal potència de l'imperi militar i econòmic sota la influència del qual ens trobem, els U.S.A.

Avui, els tractadistes i els treballadors socials ens parlen d'una (nova) "crisi" de l'associacionisme juvenil caracteritzada pel fet d'una forta ruptura generacional, una absència de motivacions ideològiques, l'aparició de petits o grans moviments juvenils en funció d'interessos concrets i puntuals, la desconfiança envers les orga-

nitzacions estables, l'enquadrament per sectors d'edat i l'aparició de noves finalitats motivadores.

Per tal de copsar millor per contrast les característiques del moment present no sembla mala estratègia d'intentar veure més en detall el tarannà associatiu juvenil d'un període tan ric en iniciatives associatives com va ser el parèntesi republicà, en especial entre 1931 i 1936.

2. DESCRIPCIÓ DE L'ASSOCIACIONISME JUVENIL URBA (BARCELONÍ), ANYS 30

Distingirem, a nivell de finalitats, diverses classes d'associacions: a) polítiques; b) catòliques; c) estudiantils; d) d'esbarjo; e) esportives; f) altres [vegeu apèndix núm. 1].

Entre les polítiques abunden les republicanes i nacionalistes, però també trobem societats juvenils de partits dretans, com *Acció Popular*, lligat a la CEDA espanyola. Pel que fa a les seccions juvenils dels grans partits en lliça, cal suposar que sovint actuen dintre del marc institucional d'aquests i no tenen una xarxa autònoma. Cal tenir en compte que, pel que fa al centre-dreta català, l'acció política va molt lligada a l'acció confessional que vol acreditar entre el jovent una activa presència dels valors catòlics.

En aquest sentit, és inel·ludible la referència a la *Federació de Joves Cristians de Catalunya*, que promou grups a tot el Principat. Hem pogut comprovar, pel que fa a la ciutat de Barcelona, l'activa política de legalització de grups impulsada per la Federació. L'acció d'organitzacions juvenils lligades a la jerarquia catòlica també passa per les *Associacions Professionals d'Estudiants Catòlics*. Justament una organització amb aquest nom és inscrita al Registre d'Associacions del Govern Civil el 18 de febrer de 1933, amb seu al carrer Diputació 239.

L'anàlisi de les entitats juvenils registrades entre 1931 i 1936 palesa de manera ben clara la importància aglutinant o identificadora dels centres d'ensenyament. Moltes entitats juvenils provenen d'agrupaments o reagrupaments d'alumnes i exalumnes d'escoles, sobretot de caire privat confessional.

No és estrany que, amb les finalitats abans ressenyades n'hi vagi associada una altra: la d'esbarjo, encara que és important d'assenyalar que, en general, les entitats d'esbarjo són intergeneracionals. Aquí veiem una diferència clara amb la tendència juvenil contemporània a un esbarjo diferenciat per grups d'edat, que exclou la convivència intergeneracional. En canvi, d'altres formes associatives, sí que han mantingut aquesta estructura intergeneracional: les esportives en són una mostra clara. Durant la República, i a les dues dècades precedents, les entitats esportives proliferen. Aquest fenomen era impensable en el segle XIX, en què l'esport era una ocupació "xic" practicada només per la burgesia alta.

En no pocs casos, les activitats esportives es donen al si d'entitats en part o totalment dedicades a l'excursionisme, aspecte monogràfic que ja ha estat objecte d'estudis importants i de referències detallades a obres com les del recentment desaparegut polígraf Josep Iglésies.

Sota la rúbrica "altres" hauríem d'incloure l'important fenomen de les agrupacions escoltes, sovint lligades a una mística nacionalista i humanitària. Aquesta és una de les formes d'expressió del voluntarisme cívic juvenil, que tanta importància té durant la Segona República i guerra civil. Però l'associacionisme juvenil republicà presenta també cops amagats: des d'una *Associació d'Amics de Krishnamurti* (!) fins a una *Agrupació de Societats d'Instrucció Premilitar de Catalunya*, inscrita el 19 de juliol de 1934, amb seu paradoxalment al Passatge de la Pau, 10, 2n.

Per la seva importància quantitativa i qualitativa ens aturarem ara en l'anàlisi de l'estratègia de reconquesta catòlica del jovent català, centrada en la *Federació de Joves Cristians de Catalunya* (F.J.C.C.), que va promoure una activa campanya associativa entre el jovent petit burgès i menestral català de la preguerra.

3. LA RECONQUESTA CATÒLICA DEL JOVENT: EL FEJOCISME

L'organització dels fejecistes ha estat objecte d'anàlisi per historiadors dels partits confessionals com Massot i Muntaner o Ragner i Suñer. A principis de 1936, la Federació comptava amb uns 18.000 joves "ben organitzats i disciplinats". La seva acció era paral·lela a la de l'Acció Catòlica, en connexió jeràrquica directa amb les autoritats diocesanes i els clergues consiliaris que aquestes designaven.

M'interessa ara d'analitzar només un punt: quin lligam estratègic i doctrinal establí aquesta organització de jovent catòlic entre acció recatolitzadora i associacionisme juvenil?

Al discurs d'Alberto Martín Artajo, secretari de la Junta Central d'Acción Católica i convidat a fer un discurs a la Segona Setmana d'Estudis de la Federació a l'estiu de 1935, ja s'estableix que l'acció social dels joves en els tallers, les oficines, etc., i també com a obrers, com a tècnics i fins i tot com a patrons, *depèn de l'Acció Catòlica*. L'Acció Catòlica és l'única que pot formar els homes que necessita l'acció social i sindical, tal com ja estableix, diu Martín Artajo, la *Quadragesimo Anno* papal. Els joves catòlics, formats en els principis d'Acció Catòlica, han de ser els animadors de sindicats confessionals, amb nom o no, que tindran més èxit que els actuals sindicats, mancats d'homes preparats i amb autoritat moral. En aquest discurs, el jove Alberto Martín Artajo, periodista i advocat espanyol, director de *El Debate* entre 1931 i 1936, president del Consell Internacional de "Pax Romana" (1932), i —franquista destacat— més tard president de la *Junta Nacional de Acción Católica* (1940) i ministre d'Assumptes exteriors des de 1945, en aquest discurs diu, Martín lligava sense pudor l'acció d'apostolat a l'acció controladora, dirigent, en el terreny social, un terreny que des de feia la pila d'anys, l'Església no controlava.

No estic pas segur que molts dels militants fejecistes es sentissin totalment còmodes amb el perfil de militant dur, mer «instrument, sovint vil i inservible» de l'acció divina per a la reconquesta d'una societat catòlica. En qualsevol cas, el missatge del jerarca espanyol de l'Acció Catòlica estava molt allunyat de ponències com la de P. Tarrés i Claret, vice-president general i president diocesà de Barcelona. Per a Tarrés, el militant ha de considerar el seu grup com una segona llar. El militant «cap de colla» ha de ser un «apòstol militant cent per cent, no de paraules, ans d'obres», autèntic «mitjà d'enllaç entre la selecció i la massa, el conductor vital entre el tronc i les branques; si aquells fallen l'obra d'Apòstolat serà nul·la, i les branques no podran viure separades del tronc».

La tasca militant d'Acció Catòlica, el fejecista l'ha d'exercir a través de seccions especialitzades: «les seccions no constitueixen la finalitat de l'Acció Catòlica; són els mitjans de què ens valem per poder realitzar amb més eficiència l'Acció Catòlica. La massa, per tant, ve per les seccions, ja sigui la de futbol, bàsquet, dramàtica, atletisme, gimnàstica, etc. A la massa, quan ingressa al grup, no li interessa res més que la secció a la qual ha entrat a formar part. Ni remotament no sap el que és ni el que vol dir Acció Catòlica. Per ell, el món, el viure, és el futbol, l'excursionisme o qualsevol altre d'aquells esports o divertiments nobles (...), i en els quals el jove posa l'ànima d'una manera inconcebible».

Més tard, Tarrés lloa les *Conferències de Sant Vicenç de Paul*, com a plataforma de l'acció benèfica-caritativa del jove, i la «biografia admirable de Frassatti». A les conclusions de la seva ponència, la tercera, es recullen les principals idees que desenvolupa: els «caps de colla» han d'estar dotats d'una excelsa «vida interior» piadosa; d'altra banda, el militant ha de col·laborar en les Conferències de Sant Vicenç de Paul i en les obres catequístiques, així com en l'obra *Avant-guardista* de la *Federació de Joves Cristians de Catalunya*, la qual, com se sap constituïa la branca de nois de 10 a 14 anys de la Federació. Les seccions d'Avant-guardistes havien estat creades l'any 1932 i a partir de 1933 tingueren com a òrgan *L'Avant*. Pel juliol de 1936 n'hi havia uns 8.000, xifra respectable.

Però la dimensió política i espiritual del militant d'Acció Catòlica fejecista només s'enten dintre d'una estratègia d'apostolat que té per marc privilegiat d'actuació la Parròquia. En aquest sentit, gosaria dir que la ponència més important de les que constitueixen aquestes Jornades d'estudi de 1935 va ser la setena, conduïda per Josep Maurí, president de la *Unió Comarcal del Vallès Oriental*.

En el seu punt tres, les conclusions de Maurí apunten a assegurar que «els grups fejecistes tindran cura de coordinar llur actuació amb les altres obres d'apostolat de la parròquia: Lligues de perseverança, centres d'esbarjo, biblioteques, periòdics, Conferències de Sant Vicenç de Paul, Escoles parroquials, etc.

D'altra banda, el jove fejecista intervindrà en la vida litúrgica (cant litúrgic) i ajudarà en l'obra de catecisme parroquial, auxiliant i d'una manera general, els grups fejecistes tindran cura d'afavorir de la millor manera possible les institucions religioses de la Parròquia, «evitant tota mena de xocs, superposicions i repeticions» [vegeu apèndix núm. 2].

4. CONCLUSIÓ

Aquesta breu comunicació s'inscriu en una recerca sobre l'associacionisme català contemporani, que —en la fase que treballa actualment: la ciutat de Barcelona— ha estat becada per l'ajuntament del “cap i casal”. No cal dir que les dades que ara ofereixo són ben provisionals, però de tota manera em sembla que les dues inferències a les quals volia arribar han quedat prou destacades. Per una banda, la importància quantitativa i qualitativa de l'associacionisme institucionalitzat, sense voler desmerèixer la importància i la necessitat de l'estudi de l'associacionisme més difús i espontani, el que hem anomenat dels “moviments” juvenils de la Segona República. I, en segon lloc, es tractava de destacar la força de l'estratègia d'intervenció i captació de les “masses” juvenils no proletàries per part de l'Església Catòlica Catalana i els seus dispositius diocesans d'Acció Catòlica (Fejecisme en particular).

BIBLIOGRAFIA

- CASTERAS ARCHIDONA, R. (1974), *Diccionario de organizaciones políticas juveniles durante la Segunda República*, Dept. Historia Contemporánea, La Laguna.
- CARDÚS i RÓS, S. - ESTRUCH i GIBERT, J. (1984), *Les Enquestes a la Joventut de Catalunya*, D.G.J., Generalitat de Catalunya.
- IGLÉSIES, J. i altres, *Enciclopèdia de l'Excursionisme* (1964, 1965), vols I i II, Rafael Dalmau, Barcelona.
- ROMERO DE TEJADA, R. (1985), *Estudi Sociològic de la Joventut de Catalunya*, D.G.J., Generalitat de Catalunya, B.
- SERRA i GARCIA, A. (s.d.), *Història de l'Escollisme Català*, Bruguera, Quaderns de Cultura 50, Barcelona.
- SOLÀ i GUSSINYER, P. (1987), *Associacionisme i condició juvenil (amb una meditació sobre el cas escolta)*, al llibre col·lectiu de la col·lecció de la revista *L'Avenç* sobre la Història dels joves a Catalunya, en premsa.

APÈNDIX I

L'ASSOCIACIONISME JUVENIL A BARCELONA CIUTAT DURANT LA 2a. REPÚBLICA (*)

- Joventut de la Fraternitat Republicana de la Barceloneta - Barcelona - Política - 50.1 - 22.2 - Sant Miquel, 43, 1r. - 1932/06/01.
- Joventut Republicana Radical del Districte V - Barcelona - Política - 50.1 - 22.2 - Sant Antoni Abad, 15 - 1932/06/09.
- Federació Catalana i Joventuts de Teatre Amateur - Barcelona - Cultural - 9.2 - 50.2 - Bailén, 72 - 1932/06/29.
- Federació de Joves Cristians de Catalunya. Grup 27, Clot - Barcelona - Cultural - 26.4 - 50.2 - Meridiana, 135, baixos - 1932/06/29.
- Nova Associació Diplomats de l'Internac. Institució Electrònica - Barcelona - alumnes, ex-alumnes - 50.3 - 17.2 - Plaça de Catalunya, 50 - 1932/07/01.
- Associació Girl Guides Espanyoles - Barcelona - Escoltisme - 21.2 - 0.0 - Aragó, 217, 1r., 1a. - 1932/07/06.
- Verge Bruna. Grup 8 de la Federació de Joves Cristians de C. - Barcelona - Catòlica - 26.4 - 50.2 - Templaris, 5 - 1932/07/18.
- Associació d'Alumnes i graduats per l'Escola Social de Barcelona - Barcelona - Cultural - 50.3 - 17.2 - Aragó, 277, 1r., 2a. - 1932/09/09.
- Associació d'Alumnes del Col·legi i Acadèmia Sant Martí - Barcelona - Associació Alumnes - 50.3 - 18.0 - Xifré, 25. - Barcelona, 1933/02/01.
- Associació de Graduats de la Universitat de Barcelona - Barcelona - Cultural - 50.3 - 14.0 - Casanovas, 72, 1r., 1a. - 1933/02/01.
- Associació Professional d'Estudiants Catòlics - Barcelona - Estudiants - 50.3 - 26.4 - Diptació, 239 - 1933/02/18.
- Federació de Joves Cristians de Catalunya. Grup Carme - Barcelona - Joves, apostolat - 50.2 - 26.4 - Passatge Església, 2 - 1933/02/28.
- Associació d'Antics Alumnes del Col·legi St. Joan Bta. de La Salle - Barcelona - Antics alumnes 50.3 - 15.0 - Església, 4 - 1933/03/16.
- Cercle Joventut Acció Espanyola - Barcelona - Política - 50.1 - 22.0. - 1933/03/16.
- Joventut Cultural del Cercle Republicà Radical - Barcelona - Política - 50.1 - 22.2 - 1933/03/22.
- Joventut Vanguardia Radical de la Dreta de Gràcia - Barcelona - Política - 50.1 - 22.2 - Ramon i Cajal, 89 - 1933/04/06.
- Joventut del Cercle Democràtic Radical del Districte V - Barcelona - Política - 50.1 - 22.2 - Mendizàbal, 17 - 1933/04/18.
- Nova Joventut de Catalunya - Barcelona - Política - 50.1 - 0.0 - Passatge del Crèdit, 1, pral. - 1934/04/21.
- Joventut d'Acció Espanyola - Barcelona - Política - 50.1 - 22.0 - Portaferriusa, 22, 1r., 3a. - 1933/04/20.
- Joventut Nacional Catalana - Barcelona - Política, 50.1 - 0.0 - Alhama. edif. Olímpic, 1, A. - 1933/05/03.
- Cooperativa Escolar de l'Ateneu Obrer Martinenc - Barcelona - Cooperativa - 23.3 - 50.3 - Besalú, 14. 1933/05/22.
- Escoltisme Espanyol. Associació Antics Exploradors Escoltes i Rovers Scouts. - Barcelona - Escoltes - 21.2 - 0.0 - Carne, 56, pral. - 1933/05/22.
- Joventut Radical d'Aliança Republicana del Districte IV - Barcelona - Política - 50.1 - 22.2 - Baix de Sant Pere, 63 - 1933/05/30.
- Núria Club. Federació de Joves Cristians de Catalunya - Barcelona - Apostolat joves - 50.2 - 26.4 - Passeig de Fabra i Puig, 5 - 1933/06/06.
- Joventut Radical d'Aliança Republicana del Districte IV - Barcelona - "Recreativa" - 50.1 - 22.2 - Baix de Sant Pere, 63 - 1933/06/10.
- Associació d'Alumnes i Ex-alumnes del Magisteri Primari de Barcelona - Barcelona - Associació Estud. - 50.3 - 17.2 - Rambla Catalunya, 123 - 1933/06/26.

(*) Font: Arxiu Govern Civil de Barcelona. *Registre d'Associacions. La data ressenyada és la d'inscripció de la Societat.*

- Vanguardia. Joventut Republicana de Sants - Barcelona - Política - 50.1 - 22.2 - Valladolid, 14, baixos - 1933/06/30.
- Grup Sant Joan Berchman de la F.J.C. de Catalunya - Barcelona - Apostolat - 26.4 - 50.2 - Diputació, 278 - 1933/07/13.
- Federació Joves Cristians de Catalunya. Grup Central - Barcelona - Catòlic - 26.4 - 50.2 - Pl. St. Josep Oriol, 4, 1a. - 1933/07/20.
- Grup Torras i Bages. Federació de Joves Cristians de Catalunya - Barcelona - Apostolat - 26.4 - 50.2 - Sol, 8, baixos - 1933.
- Grup Actiu de Nostra Senyora del Mar, F.J.C.C. - Barcelona - Apostolat - 26.4 - 50.2 - Independència, 35 - 1933/07/21.
- Grup Actiu del Poble Nou, F.J.C.C. - Barcelona - Apostolat - 26.4 - 50.2 - Bonaire, 5, pral., 2a. - 1933/07/21.
- Scouts de Catalunya (Consell Central: Dr. Dou, 6, pral., 1a. - Barcelona - Escoltes - 21.2 - 0.0 - Girona, 38, 2n., 2a. - 1933.
- Grup Fivaller. F.J.C.C. - Barcelona - Apostolat - 26.4 - 50.2 - Progrés, 44 - 1933/08/25.
- Grup Actiu. F.J.C.C. - Barcelona - Apostolat, 26.4 - 50.2 - Pedrell, 84 - 1933/09/06.
- Joventut d'Acció Catalana Republicana del Districte IX - Barcelona - Política - 50.1 - 22.1 - Xifre, 13.
- Agrupació d'Antics Alumnes del Col·legi Nostra Senyora de Gràcia - Barcelona - Antics Alumnes - 50.3 - 0.0 - Major de Gràcia, 130, pral. - 1933.
- Associació d'Ex-alumnes de les Escoles Pies de Sant Anton - Barcelona - Antics Alumnes - 50.3 - 15.0 - Ronda Sant Pere - 1933/10/02.
- Joventut Republicana Radical del Districte III - Barcelona - Política - 50.1 - 0.0 Sant Gervasi, 45 - 1933/11/02.
- Associació d'Estudiants Catòlics d'Enginyers Industrials de Barcelona - Barcelona - Estudiants Catòlics - 50.3 - 26.4 - Diputació, 239, 1r. 6a. - 1933/11/10.
- Associació d'Alumnes i Ex-alumnes del Col·legi Lope de Vega - Barcelona - Alumnes i Ex-alumnes - 50.3 - 18.0 - Urgell, 68, 2a. - 1933/11/29.
- Amics de la Joventut Obrera de Catalunya - Barcelona - Política - 50.2 - 22.0 - Via Laietana, 42, 2n., 2a. - 1933/12/07.
- Grup Actiu Àncora de la F.J.C.C. - Barcelona - Apostolat - 26.4 - 50.2 - Bruc, 47 - 1933/12/07.
- Joventut de Concentració Espanyola - Barcelona - Política - 50.1 - 0.0, Balmes, 11, 3a. - 1933/12/20.
- Associació d'Alumnes i Ex-alumnes I.E.C./Generalitat de Catalunya - Barcelona - Antics alumnes - 50.3 - 17.2 - Bisbe, 6 - 1933/12/29.
- Agrupació d'Antics Alumnes del Col·legi de St. Julià de Vilatorrada - Barcelona - Antics Alumnes - 50.3 - 29.4 - Bellafila, 3, 1a. ? - 1933/03/24.
- Esplai. Grup Actiu de la F.J.C.C. - Apostolat - 26.4 - 50.2 - Passatge Font, 16. - 1934/04/06.
- Grup Monturiol. Federació de Joves Cristians de Catalunya - Barcelona - Apostolat - 26.4 - 50.2 - Via Augusta, 140 - 1934/04/28.
- Escoltes de Catalunya - Barcelona - Escoltes "Política" - 21.2 - 0.0 - Pi, 7, pral. 1934/05/14.
- Associació de Becaris de l'Escola del Treball - Alumnes 50.3 - 17.2 - Urgell, 208 - 1937/05/14.
- Agrupació Ex-companys d'Escola Cultura Esport Esplai - Barcelona - Antics alumnes - 50.2 - 18.0 - Riera de Sant Miquel - 1934/06/18.
- Institut d'Alumnes Directors d'Indústries Tèxtils - Barcelona - Alumnes - 50.3 - 17.2 - Urgell, 187 - 1934/07/06.
- Agrupació Artística Trini Avellí - Barcelona - Recreativa - 24.1 - 0.0 - Plaça Teatre, 25 - 1934/07/06.
- Associació d'Amics de l'Ensenyança Lliure - Barcelona - Amics Ensenyament - 13.2 - 26.4 - Fabra i Puig, 7, 1a. - 1934/07/09.
- Penya Alegria de Sant Andreu - Esbarjo - 27.3 - 0.0 - Sant Andreu, 457, baixos - 1934/07/09.
- Penya Vuitanta Vuit - Barcelona - Recreativa - 27.3 - 0.0 - Francesc Layret, 88 - 1934/07/09.
- Centre Comarcal Lleidatà - Barcelona - Recreatiu - 27.4 - 0.0 - Rda. Universitat, 1 - 1934/07/11.
- Amics del Cant - Barcelona - Recreativa - 24.0 - 27.3 - Pujades, 67 - 1934/07/17.
- Penya Coral i d'Excursions La Vinya - Barcelona - Coral - 24.0 0 21.3 - Rocafort, 110 - 1934/07/19.
- Agrupació de Societats d'Instrucció Premilitar de Catalunya - Barcelona - Instrucció Militar - 46.4 - 50.2 - Passatge de la Pau, 10, 2n. - 1934/07/19.
- Agrupació d'Estudiants Lliures - Barcelona - Agrupació Estudiants - 50.3 - 0.0 - Les Moles 4, 2a. - 1934/08/16.
- Federació d'Alumnes i ex-alumnes del Grup Esc. de l'Ajuntament de Barcelona - Barcelona - Alumnes i ex-alumnes. 50.3 - 18.3 - Unió 8. 1934/08/22.
- Companys d'Escola (d'antics deixebles del Col·legi Solà) - Barcelona - Antics alumnes, 50.3 - 0.0 - Rosselló, 143 - 1934/09/10.
- Falcons número 1 - Barcelona - Escoltes? - 21.2 - 21.1 - Trafalgar, 34, 1a. - 1935/11/30.

- Joventut de la Dreta de Catalunya - Barcelona - Política - 50.1 - 22.3 - Diagonal, 580, 1a. - 1935/02/21.
- Joventut d'Acció Popular Catalana - Barcelona - Política - 50.1 - 22.0 - Diputació, 260 - 1935/02/25.
- Grup Sta. Eulàlia. Federació de Joves Cristians de Catalunya - Barcelona - Apostolat - 26.4 - 50.2 - Graus, 3 - 1935/04/11.
- Agrupació d'Alumnes i Ex-alumnes de l'Escola Arts Llibre de l'I.C.A. Ll. - Barcelona - Antics Alumnes - 50.3 - 17.1 - Portaferriosa, 19 - 1935/06/06.
- Associació d'Alumnes i Ex-alumnes Colònia Escolar Natura - Barcelona - Antics Alumnes - 50.3 - 19.2 - Il·legible - 1935/07/29.
- Associació d'Antics Alumnes de l'Escola Alemanya - Barcelona - Antics Alumnes - 50.3 - 27.5 - Moia, 4 - 1935/08/05.
- Casal de la Joventut d'Esquerra Catalana - Barcelona - Política - 50.1 - 22.1 - Pi i Margall, 120 - 1935/12/27.
- Associació d'Antics Alumnes del Col·legi de Ntra. Sra. de Pompeia - Barcelona - Antics Alumnes - 50.3 - 15.0 - Riera de Sant Miquel, 1 - 1936/01/07.
- Associació d'Antics Alumnes del Col·legi de la Sagrada Família - Barcelona - Antics Alumnes - 50.3 - 0 - 18.0 - Avinyó, 20, pral. - 1936/02/8.
- Penya Joventut Alegre - Barcelona - Recreativa - 27.3 - 50.2 - Santa Elvira 6, baixos - 1936/02/21.
- Joventut Radical del Foment Republicà Autonomista - Barcelona - Política - 50.1 - 22.2 - Rda. St. Pau, 77 - 1936/03/23.
- Grup d'Amics de Krishnamurti - Barcelona - "Cultural" - 27.1 - 13.2 - Comtal, 32 - 1936/04/15.
- Junta Municipal de B. de les JJ. del Partit Republicà d'Esquerra - Barcelona - Política - 50.1 - 22.2 - Passeig de Gràcia, 42 - 1936/04/29.
- Joventut de la Cooperativa dels Encants de Sant Martí - Barcelona - Esbarjo - 50.2 - 23.3 - València, 560 - 1936/05/02.
- Associació de Joves Hispans de Barcelona - Barcelona - Cultural - 0.0 - 0.0 - Consell de Cent, 336 - 1936/07/03.
- Federació d'Associacions d'Alumnes i Ex-Alumnes Escs. Treb. i Sim. C - Barcelona - Alumnes - 50.3 - 17.2 - Urgell, 187. 1936/09/21.
- Associació d'Estudiants del Conservatori del Liceu - Barcelona - Estudiants - 50.3 - 24.0 - Conservatori Rambla Centr. - 1936/11/08.
- Associació d'Alumnes i Ex-alumnes de l'Esc. Complém. Oficis N. Monturiol - Barcelona - 0.0 - 50.3 - Torres Amat, 6 - 1936/12/14.
- Joventut Flequera de Barcelona - Barcelona - Esbarjo - 27.3 - 50.2 - Tallers, 22 - 1937/04/01.
- Federació d'Alumnes i Ex-Alumnes Institut Escola Pi i Margall - Barcelona - Alumnes i Ex-alumnes - 50.3 - 16.0 - Rosselló, 23 - 1937/08/05.
- Escoltes Club - Barcelona - Escoltes - 21.2 - 27.3 - Rambla Centre, 9, 1a.
- Agrupament Roland Philipps de Minyons de Muntanya, B.S.C. - Barcelona - Escoltes - 21.2 - 0.0 - 1937/11/30.
- Germanor de Noies Guies - Barcelona - Guies escoltes, 21.1 - 0.0 - Rivadeneyra, 4 - 1937/12/13.
- Associació Alumnes i Ex-alumnes E.C. d'Of. Arnau de Vilanova, Sants - Barcelona - Alumnes - 50.3 - 17.2 - Serra Artola, 4 - 1938/02/28.
- Federació Ibèrica de Joventuts Llibertàries - Barcelona - Política - 50.1 - 0.0 - Pi i Margall, 25, 3a. - 1938/08/22.

APÈNDIX II

ASSOCIACIONISME JUVENIL I APOSTOLAT FEJOCISTA (**)

Els actes de la Parròquia: Els fejocistes, amb la potència de l'exemple, han d'incrementar la vida de la Parròquia. Potser ningú com el jove està en millor posició per exercir aquest apostolat. Compteu amb l'edificació espiritual que representa per a la feligresia veure un estol de fejocistes que, privadament, en la Capella del Santíssim o en les comunions generals s'acosten a rebre el Cos de Crist; o bé seguir el ritus de la missa amb el missalet, etc. En algunes parròquies han desvetllat l'esperit litúrgic o han generalitzat la campanya a favor del missalet; en altres han propagat la devoció a Sant Jordi o a la Verge de Montserrat; algun grup ha constituït un altar dedicat a Ella. Els fejocistes han de tenir especial cura d'assistir a les funcions parroquials de les tardes de les festes; deia un Rector-consiliari: «Sou els joves els qui amb la vostra presència feu lluit qualsevol acte parroquial». Però la major força d'exemplaritat pot assolir-se en les públiques manifestacions de la nostra fe. Hom pogué comprovar-ho en les processons de Corpus darrerament celebrades; els fejocistes mantenien l'ordre, portaven els estendards, i en llarga corrua entonaven els himnes litúrgics i populars. Ells donaren al poble la visió simpàtica d'una pietat exempta de tot sentimentalisme vague i indecís.

Cal evitar que l'esport sigui mai un perjudici per als actes de la Parròquia; pot escollir-se per a ell una hora convenient. Els excursionistes, més d'una vegada els serà fàcil de prestar llur cooperació als rectors forans.

Les "Scholae Cantorum" són una de les activitats que majors utilitats espirituals (i fins materials) pot reportar a la Parròquia i als grups. El Sant Pare Pius X, en el "Motu proprio" de "Música sacra", després d'haver dit: «Procuri's sol·lícitament que el poble recobri el costum d'usar el cant litúrgic, perquè d'aquesta manera prengui part activa en els oficis litúrgics», assenyala la conveniència d'instituir tals "Scholae", fins en les parròquies rurals; i Monsenyor Civardi, concretament anuncia el cant religiós gregorià i polifònic com una de les activitats dels grups d'A. C., i afegeix: «En moltes esglésies el cant litúrgic té veritable necessitat de reforma i de millora, i les associacions juvenils poden ajudar eficaçment a aconseguir tal fi».

Els grups fejocistes que han creat llur escola de cant gregorià, l'han vist florir amb els majors èxits. No cal ponderar quina és la solemnitat que revesteixen amb llur ajut les grans festivitats de la Parròquia; per exemple, els oficis de Setmana Santa, les festes de Nadal, etc. Són molts els fejocistes dels grups rurals que canten cada diumenge l'Ofici en llur Parròquia.

(**) *Tret de la ponència núm. 7 de la 2a. setmana d'Estudis, F.J.C.C., estiu 1935, La Paraula. Butlletí dels Dirigits de la F.J.C. de C., any 4, núms. 35-36-37, juliol-setembre, 1935, ps. 138-145.*

LES OBRES D'APOSTOLAT

Al redós de la Parròquia els fejecistes trobaran una sèrie d'obres d'apostolat, que poden anomenar-se d'A. C. en sentit ample, si bé es diferencien de la veritable A. C., perquè el seu apostolat és parcial, no coordinat a la jerarquia, ni actuant per mandat d'aquesta com l'A. C. en sentit estRICTE. Entre elles cal fer una categoria especial per a les obres que la mateixa Església ha suscitat. Per elles els fejecistes han de tenir la més entusiasta cooperació. Entre elles mencionarem les obres missioneres, i d'una manera especial

El Catecisme parroquial: En un temps en què es troba tan estès l'«analfabetisme sobrenatural», segons expressió de Pius XI; en un temps en què, deixant de banda els qui fan professió més o menys sincera de laics, tots hem vist l'escena que faria riure per ridícula, si no fos esca de vergonya per als cristians, de l'individu que abans de contraure matrimoni se sent torturat pel rudimentari examen de catecisme que ha de sofrir; en aquest temps, dic, no cal esforçar-nos a demostrar la necessitat de la catequesi, i el perquè de l'atinada predilecció que per ella senten els nostres Bisbes i rectors.

Per això també, l'actual Sant Pare ha recomanat als grups d'A. C. que es dediquessin també a ajudar els sacerdots en «aquest gènere de ministeri que per tot catòlic —diu ell— ha de semblar el més sant i el més necessari». Els mateixos Estatuts de la Joventut Catòlica Italiana consignen a l'art. 3, com una de les seves finalitats, la preparació «dels joves perquè puguin ensenyar el catecisme com a col·laboradors del clero en les parròquies». Val a dir que formen legió els fejecistes que actuen de catequistes en la seva Parròquia. La preparació que la tasca requereix ens mou a demanar als grups que organitzin cursos de pedagogia catequística. Els millors elements dels grups haurien d'ofrir-se com a catequistes en les escoles parroquials.

Altres obres d'apostolat hi ha en les parròquies, que no han estat creades per la mateixa Església. Entre elles hi han els centres d'esbarjo, les biblioteques, els periòdics (parroquials), les Lligues parroquials de Perseverança... Aquestes obres, segons l'ordenació del Sant Pare, «conservant les seves pròpies finalitats i formes d'organització», tenen «la necessitat i el deure de coordinar-se segons les possibilitats, amb els òrgans d'acció reconeguts». La mateixa realitat imposa arreu aquesta coordinació, amb excel·lents resultats. En molts pobles, els fejecistes tenen un o més representants en les juntes de les esmentades obres. D'aquesta manera, les mateixes obres han vist eixamplar-se el camp de llurs activitats. Basti recordar que moltes Biblioteques de Grup, són, alhora, biblioteques parroquials; i citar amb goig l'estol de periòdics i revistes parroquials que publiquen els fejecistes o amb una secció a ells dedicada. No cal dir els òptims fruits que ha produït i produirà encara la mútua compenetració que regna entre els fejecistes i l'Obra dels Exercicis Parroquials, en l'estol de Lligues de perseverança esteses arreu de la nostra terra.

Allà on aquestes obres no existeixen, els fejecistes faran bé si procuren la seva creació. Entre elles volem ací fer especial esment del que podríem anomenar els

Centres d'esbarjo parroquial, que prenen les més variades formes i denominacions: Patronat Parroquial, Centre Catòlic, Casal Catequístic, Foment Parroquial, Casal Popular, etc. Amb ells haurà de relacionar-se el grup fejecista. D'una banda, el centre sol tenir per finalitat la formació de la joventut; a tal fi tenen creada una Secció de Teatre i la corresponent sala d'espectacles, apropiada també per a mitjans i altres actes de propaganda. D'altra banda, totes aquestes coses interessin els grups; però, a més, la sala d'espectacles pot oferir un mitjà d'actua-

ció a la Secció de cinema del Secretariat General. Recordem que les diversions són necessàries a l'A. C. dels joves, no solament com a mitjà preservatiu i d'atracció, sinó en aquest cas, també com a mitjà lucratiu.

Ja sé les dificultats que s'han presentat i poden presentar-se encara per assolir una acció conjunta, però aquí va bé de remarcar que la nostra Federació, que és escola per a tantes coses, en aquesta ocasió pot ésser-ho encara de diplomàcia.

Assolida la coordinació d'ambdues entitats, tot seguit se n'han palpat beneficiosos resultats. Observem de passada que els fejecistes han d'evitar aquells freqüents cismes i crisis internes en les Seccions Teatral «tan fàcils —observa amb ironia Monsenyor Civardi— tractant-se d'artistes».

La Beneficència parroquial és una altra de les obres d'apostolat a què els fejecistes han de cooperar. Tots sabem que l'Església, i especialment el despatx parroquial, són port de refugi per a tota persona necessitada. Aquesta obra de caritat es realitza de mil maneres i formes, però arreu vol fer-se principalment a través de les Conferències de Sant Vicenç de Paul. Aquestes, alguna vegada han llançat la queixa que els manquen joves; i el nostre Consell Federal envia fa temps una circular als Grups, per tal que s'apropin a aquelles Conferències. És, doncs, un deure dels grups cooperar-hi.

Recordem ací l'exemple del simpàtic Pier Giorgio Frassati, qui «bon punt les conegué, no sols hi va entrar, ans s'hi va llançar amb tota l'ànima», i en la seva biografia tots haurem pogut llegir com «sobre el llit de mort, mentre la paràlisi pujava inexorable, pensà en els seus pobres en una darrera abrivada de caritat, aquella caritat que estava a punt d'esdevenir perfecta en el cel», i a continuació els traços inversemblants del seu darrer escrit.

LES ASSOCIACIONS RELIGIOSES

En l'àmbit parroquial, els fejecistes hi trobaran sempre associacions religioses formades per fidels de totes les edats i condicions, i algunes vegades hi trobaran també alguna associació religiosa de joves.

El vigent Codi de dret canònic les classifica en tres categories: 1a. Les Terces Ordres, franciscanes, dominicanes, carmelitanes; 2a. Les Confraries per a l'increment del culte públic, entre les quals obtingué general extensió a Catalunya la Confraria del Roser; 3a. Les Pies Unions, entre les quals cal situar les Congregacions Marianes.

Davant l'existència d'aquestes associacions religioses, poden presentar-se tres opinions informadores de tres conductes: Creure que les associacions són inútils, a la qual es pot contestar amb el dret canònic, que declara «dignes de lloa els fidels que els donen el nom», i amb la veu del Papa, que les defineix com «a preciosos i providencials auxiliars de l'A. C.». Podria creure's que la que és inútil i perturbadora és l'A. C.; aleshores podria contestar-se dient que el Papa declara «apostolat urgentíssim» el de l'A. C., «el més adequat a les necessitats del temps, i volguda per ell "com la nina dels seus ulls"».

Nosaltres, però, hem de seguir, respecte a les associacions religioses, el camí traçat per l'Església en la fórmula de mútua benevolència, cordial entesa i col·laboració. El mateix Papa descriu d'una manera rotunda aquestes relacions dient: «L'Acció Catòlica tindrà cura d'afavorir de la millor manera possible aquestes institucions (les obres auxiliars), així aquestes continuaran prestant a l'A. C. el seu providencial auxili (1a.) amb l'eficacíssim i mai no prou desitjat tribut de l'Oració (2a.), ja fent conèixer la bellesa, la necessitat i els avantatges de l'A. C. (3a.), exhortant i encaminant oportunament cap a ella els propis afiliats», i afegeix

el Papa: «Ha d'entendre's això particularment dit per aquelles institucions i congregacions que recullen la joventut amb el fi de mantenir en ella els fruits de l'educació cristiana».

En totes aquelles coses, doncs, en què tinguem punts de contacte, cal posar-se d'acord a fi d'evitar xocs, superposicions o repeticions, per exemple en les festes, reunions, manifestacions, etc.

Aquesta col·laboració portarà als fejecistes un augment de pietat, i a les altres associacions un major envigoriment i estabilització. La pràctica ho va demostrant.